

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

AZ ESZTERGOM-BUDAPESTI FŐEGYHÁZMEGYE SZABÁLYZATA LELKIPÁSZTOROK ÉS MUNKATÁRSOK SZÁMÁRA

Intézményeink elkötelezettek a **személy tisztelete** iránt, és hogy olyan támogató környezetet teremtsenek, amely védelmet ad a kiskorúaknak és a sérülékeny felnőtteknek minden pszichikai, szexuális és fizikai visszaéléssel szemben.

A preventív lépések mellett ezen útmutató együttérzéssel és segítőkészséggel fordul az esetleges sértett kiskorúak felé. Lelkipásztori segítséget nyújtunk azoknak is, akikkel kapcsolatban visszaélés vagy bántalmazás gyanúja merül föl. Ennek megfelelően a jelen útmutató nemcsak világos kereteket kíván szabni ezen esetekben, hanem pozitív iránymutatást is kíván adni a lelkipásztori és nevelési munkánk minden területén.

A KISKORÚT ÉS „SÉRÜLÉKENY FELNŐTTET” ÉRINTŐ BÁNTALMAZÁSI ESETEK MEGELŐZÉSE Etikai és szakmai kódex

Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye intézményeihez és lelkipásztori egységeihez kapcsolódó tevékenységet végző felnőtteknek nemcsak az állami törvényeket és az egyházi jogszabályokat, hanem az itt lefektetett alapelveket és a keresztény erkölcs normáit is messzemenően be kell tartaniuk és be kell tartatniuk. Ezek megsértését jelenteniük kell az intézmény vezetőjének, akinek szorosan együtt kell működni az állami és egyházi hatóságokkal. Minden érintett legyen tisztában ezen elvekkel és szabályokkal, és működjön együtt ezek megvalósításában. Az alábbiak nem vonatkoznak a Főegyházmegye iskolafenntartó szervezete, az EKIF által fenntartott intézményekre, az EKIF-nek ugyanis saját gyermekvédelmi szabályzata van, melyet az érintettek kötelesek megtartani.

Bevezető

Az alábbiak érvényesek az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye saját intézményeire, lelkipásztori egységeire, az azok által szervezett programokra, illetve a bennük dolgozók bármilyen kiskorúval kapcsolatos viselkedésére.

A gyermekvédelmi jogszabályok szellemében abszolút tiltott és megengedhetetlen dolog a másik személy bántalmazása, testi fenyegetése, megalázása. A bántalmazás köre sem szűkül le a szexuális természetű bántalmazásra, hanem a fizikai és a lelki bántalmazásról is szó van ebben az esetben.

1.1 Preventív tájékoztatás a fiatalokkal foglalkozóknak

- A továbbképzések részeként minden érintettet **tájékoztatni** kell a jelen útmutatóról, és fel kell készíteni őket a kiskorúak védelmére a tájékoztatás **a felelős lelkipásztorok illetve intézményvezetők** bevonásával történik, akik egyben felelősek a jelen szabályzatban foglaltak betartásáért, annak ellenőrzéséért és betartatásáért.
- Az intézmények és plébániák **munkaviszonyban lévő dolgozóinak munkaköri leírásának** részévé kell tenni a szabályzatokban foglaltak betartását.
- A papságra készülők képzési ideje alatt is kerüljön sor a tájékoztatásra illetve az erről szóló képzésre.
- Tudatosítani kell, hogy minden ilyen viszony egyenlőtlen kapcsolatra épül, ahol a kísérő és a segített személy közti hatalmi különbséget figyelembe kell venni.

1.2 Fogalmak

- Érintettek:** Oktatói és nevelői, ifjúsági és lelkipásztori munkánk nagyon sok résztvevőt érint. Az alábbi alapelvek mindegyikükre vonatkoznak, legyenek munkavállalói viszonyban a Főegyházmegyével, a plébániákkal és az intézményekkel vagy sem: így a lelkipásztorokra, a munkatársakra, megbízással ideiglenesen foglalkoztatottakra, valamint az önkéntesekre (mint az alkalmilag segítő nagykorú diákok, öregdiákok, szülők, illetve a formális szolgálatban lévő önkéntesek).

- b) A továbbiakban „**kiskorú**” alatt értjük 18 év alatti fiatalokat, valamint az ún. sérülékeny felnőtteket (továbbiakban együtt kiskorú).
- c) Sérülékeny felnőtt: 18 év feletti személy, aki állapotszerűen nem rendelkezik értelmének teljes használatával; vagy aki számára a jog ugyanilyen gondnokságot ismer el (vö. CIC 1398. kánon §2).

2. Határhelyzetek és tiltott esetek

2.1 Tiltott viselkedések

1. A „*Cyberbullying*” bármely formája, mely az információs eszközök alkalmazásával (email vagy sms üzenetekkel, weboldalakon, közösségi oldalakon, blogokon vagy más módon) tudatosan, ellenséges magatartással igyekszik másoknak ártani.
2. Olyan filmek, videók vetítése, melyek hivatalos besorolásuk szerint az adott korosztálynak nem megfelelők.
3. A kiskorú családjára, hozzátartozóira vonatkozó negatív tartalmú, bántó, sértő megnyilvánulások.
4. **Bántalmazás** - nem csak fizikai erőszak formájában - nem történhet fegyelmezési vagy más célból sem.
 - a. A kiskorúak egymás közötti bántalmazása is tiltott, ill. megakadályozandó – sőt az is, hogy „nevelési célból” a kiskorúakkal fegyelmeztessék, dresszíroztassák egymást („csicskáztatás”), különösen felnőtt asszisztálásával.
 - b. Tilos a fizikai és/vagy szellemi erőszak bármilyen formájának alkalmazása fegyelmezés vagy megfélemlítés céljából.
 - c. Tiltott viselkedés ezeken túl a bántalmazás bármilyen formája, eltűrése, támogatása. Tiltott viselkedés, ha olyan média-hatásoknak tesszük ki, vagy engedjük kitenni a kiskorút, amelyeket a gyermekvédelmi törvény 6. § (6) bekezdése említ. Természetesen ebben az esetben sem mindegy, hogy mennyi idős a kiskorú, milyen céllal és milyen társaságban néz meg egy filmet, vagy ilyen jellegű alkotást.
5. A „**bullying**” - fiatalok egymás közötti erőszaka. Történhet ez az ún. csoporterőszak formájában, amikor egy csoport erejével visszaél egy másik emberrel szemben, sokszor a körülállók passzív egyetértését megszerezve, akik maguk nem akarnak áldozataivá válni hasonló eseménynek. Fizikai vagy más megaláztatáshoz kapcsolódó eseményt egyén, csoport, felnőtt vagy maga az intézmény is elkövet. A fentiekhez kapcsolódó semmilyen forma megtűrése nem elfogadható intézményeinkben és programjainkon. Tiltott minden „**beavatás**”, mely értelmetlen feladatoknak, megalázó rítusoknak tesz ki másokat.

2.2 Kábítószeres és alkohol

- a. Tilos kábítószer használata vagy birtoklása (nemcsak a kiskorúak jelenlétében).
- b. Tilos alkoholt fogyasztani vagy alkohol hatása alatt lenni azon időszak alatt, amikor kiskorúak felügyelete van az érintettre bízva.
- c. Tilos alkohol vagy kábítószer megtűrése, engedélyezése vagy kínálása kiskorúnak.

2.3 Szexuális visszaélés tilalma

Kiskorúak elleni szexuális visszaélésnek nevezzük, amikor egy felnőtt arra használja hatalmát és befolyását, hogy egy gyereket szexuális tevékenységekre – legyen ez akár szóbeli akár fizikai, testi megnyilvánulás, kapcsolat – vagy abban való részvételre, vagy annak passzív eltűrésére vegyen rá. Ez a legteljesebb mértékben tilos és elfogadhatatlan. Figyelni kell arra, hogy a másik személy akkor is szexuális zaklatásnak érezhet egyes viselkedéseket, érzelmi megnyilvánulásokat, amikor azok csak a barátságosság kifejezései. Minden helyzetben a kiskorú érzékenységét elsődleges szempontként kell figyelembe venni.

Tiltott.

Tételesen:

(a) „testi érintkezéssel járó szexuális visszaélés”, azaz

- szexuális cselekmény (bármilyen formában),
- a kiskorú mellének, nemi szervének, egyéb erogén zónáinak megérintése vagy annak kísérlete,
- a kiskorú arra kényszerítése, hogy a vádlott erogén zónáit megérintse,
- a kiskorú erogén zónájának felfedése,
- a kiskorúvaló fürdés vagy zuhanyzás

- egyéb, hasonló természetű cselekmények.

Tartózkodni kell a kiskorú ölbe vételétől, hosszú és nem megfelelő átöleléstől vagy birkózástól kiskorúval; bármilyen masszázstól kiskorúnak vagy kiskorú által.

Klerikusoknak tartózkodniuk kell a kullancsvizsgálattól. Amennyiben ezt a program jellege szükségessé teszi, a kullancsvizsgálatot más, a kiskorúval azonos nemű nagykorú végezze el, a gyermekek korosztályára tekintettel és a gyermekvédelmi szabályok, valamint személyiségi jogok betartásának figyelembevételével.

(b) „érintés nélküli szexuális visszaélés”, azaz

- pornográf anyagok bemutatása a kiskorúnak,
- zaklatás, obszcén szándékú telefonhívások, e-mailek, közösségi média vagy szöveges üzenetek útján;
- a kiskorú előtt történő átöltözés, meztelenül mutatkozás ((Nomád tábori körülmények esetén, mint, ahol nehéz a térbeli elkülönítés, a vezetők külön időben fürödjenek)
- a kiskorú intim cselekményei utáni érdeklődés
- szóbeli és érzelmi szexuális zaklatás, szexuális cselekményekre vonatkozó javaslatok, viccek,
- olyan kezdeményezések, amelyek csak egy felnőtt szexuális kapcsolat részét képezik;
- gyermekpornográfiát tartalmazó anyag előállítása, felajánlása, forgalmazása vagy birtoklása, akár telekommunikációs és informatikai úton, csakúgy, mint kiskorú vagy kiszolgáltatott személy pornográf bemutatásban való részvételre csábítása vagy rábírása.

c) emellett tiltott szexuális tartalmú viselkedések:

- erotikus töltetű érzelem bármilyen kimutatása kiskorúval szemben,
- bármilyen túlzott szexuális jellegű figyelem, amely a másikban félelmet és rossz közérzetet kelt: ide tartoznak a nemiségre vonatkozó degradáló megjegyzések és gesztusok,
- olyan filmek és audiovizuális anyagok vetítése, melyek alkalmasak arra, hogy az adott korosztály fejlődését nem megfelelő irányba tereljék,
- bármilyen szexuális témára irányuló beszélgetés kiskorúakkal, a kifejezetten nemi felvilágosító órák és lelkipásztori munka kontextusán kívül.

Ugyanakkor a **megfelelő barátságos kapcsolat** kimutatása az oktatói és nevelői munkánk, lelkipásztori tevékenységünk pozitív része. Az alábbiak erre adnak példát: háton vagy vállon veregetés; kézfogás; a kéz, váll érintése; a vállak átölelése; kézen fogva sétálni kisgyerekekkel; kisgyerekekhez lehajolni átölelésre; kezek átfogása ima alatt; kézrátétel a kiskorú fejére stb. A nevelő legyen tudatában annak, hogy minden fizikai kapcsolatnak – korosztálytól függően – *eltérő* üzenete lehet. Ennek megállapításához kifejezett figyelemre, a kiskorú ismeretére van szükség. Ebben az esetben a kiskorú érzékenysége lehet mértékadó.

2.3.1 Tiltott helyszínek:

1. Intézményenként át kell tekinteni, hogy milyen helyiségek átalakítása lehetséges és szükséges a **nagyobb transzparencia megteremtése** érdekében. (Intézményeinkben a beszélgető szobák és a gyóntatóhelyiségek legyenek ablakkal ellátva.) Ezért a helyi előljáró, illetve az intézményvezető felel.
2. Tilos egyénileg találkozni kiskorúval félreértésre okot adó helyen és körülmények között.
3. Tilos kiskorúval egyedül maradni egy szobában éjszakára. Tilos egy ágyban, egy hálószobában vagy kis-méretű sátorban feküdni kiskorúval.

2.4 Kapcsolattartás kiskorúval

Kiskorúval telefonon, elektronikus levelezésben vagy a közösségi médián keresztül kapcsolatot tartani a szülők tudtával és beleegyezésével lehet.

2.5 Táborozásra vagy többnapos (ottalvós) programokra vonatkozó előírás:

Ezen programok szervezőinek, valamint azon személyeknek, akik a táborozásban közreműködnek, előreláthatólag a gyerekekkel közvetlen kapcsolatba kerülnek és a programtervet végrehajtják (vagy abban részt vesznek), igazolniuk kell hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal a büntetlen előéletüket. Ezen igazolás az érvényes speciális erkölcsi bizonyítvány bemutatásával és az okmány sorszámának feljegyzésével történik.

3. Szankciók

3.1

A 2.3 pontban felsorolt, szexuális jellegű cselekmények elkövetése esetén:

- Az állami és egyházi jogszabályokban rendelt büntetéseken túl, illetve azok kiszabását megelőzően is
- ha az elkövető klerikus, akkor egyházi óvintézkedéseket lehet rá kiszabni.
- ha az elkövető a megszentelt élet intézményének vagy az apostoli élet társaságának tagja, vagy bárki, aki az egyházban valamilyen méltósággal rendelkezik vagy valamilyen hivatalt vagy funkciót gyakorol, akkor a cselekmény súlyosságának és a személy állapotának megfelelően részesül egyházi büntetésben, de annak esetleges kiszabásáig is eltiltható az adott tevékenység végzésétől.
- Ha önkéntes kiségitőkről van szó, akik semmiféle munkaviszonyban, vagy megbízási viszonyban nincsenek az Egyházzal, vagy annak valamely intézményével, az ügy teljes kivizsgálásáig és eldöntéséig az illetőt fel lehet függeszteni vagy el lehet tiltani minden olyan tevékenységtől, amelynek keretében a kiskorúakat veszélyeztethetné.

3.2

Az egyéb tiltott viselkedés tanúsítása esetén megfelelő intézkedéseket kell alkalmazni. Bizonyos, az egyházjog által nem szankcionált cselekményeknek világi büntetőjogi következménye is lehet.

Záró rendelkezés

A fenti előírásokon kívül az intézményekben meglévő etikai kódexek, vagy szabályzatok is megőrzik hatályukat. Ha a jelen előírások valamiben szigorúbban rendelkeznek, úgy a korábbi rendelkezés hatályát veszíti és a jelen előírást kell követni.

Ez a szabályzat évente ismertető és a nyilatkozat aláíratandó minden olyan lelkipásztorral, munkatárssal és önkéntessel, aki kiskorúval vagy sérülékeny felnőttel kerül kapcsolatba munkája során.

Az aláírt szabályzatok egy példányát **30 napon belül** be kell küldeni az Érseki Hivatalba.

A Szabályzat jelen, módosított formájának hatályba lépését 2025. június 16-tól elrendelem.

Süllei László
érseki általános helynök

NYILATKOZAT

Alulírott, jelen nyilatkozat aláírásával igazoltan kijelentem, hogy megismertem és megértettem az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye lekipásztoraiba, munkatársaira és önkénteseire vonatkozó Gyermek- és Ifjúságvédelmi Szabályzatot és kötelezettséget vállalok arra, hogy annak előírásait feladataim teljesítése során betartom. Mint a (intézmény neve) lekipásztora/felnőtt korú tagja/munkatársa/önkéntese, akire 18 éven aluli és/vagy sérülékeny felnőtt van bízva, köteles vagyok minden olyan tudomásomra jutott, **bárki által** elkövetett cselekményt, ami a 18 éven aluliak és/vagy sérülékeny felnőttek testi, lelki, érzelmi, erkölcsi fejlődését veszélyezteti vagy az emberi méltóságát sérti, **azonnal jelenteni** az érintett intézmény, vagy aktuális program vezetőjének.

Kelt,202.....

NÉV (Nyomtatott betűvel)	Erkölcsei bizonyítvány száma	Aláírás
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

Kérjük, hogy ezt a példányt szíveskedjenek a plébánia irattárában megőrizni!

NYILATKOZAT

Alulírott, jelen nyilatkozat aláírásával igazoltan kijelentem, hogy megismertem és megértettem az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye lelkipásztoraiba, munkatársaira és önkénteseire vonatkozó Gyermek- és Ifjúságvédelmi Szabályzatot és kötelezettséget vállalok arra, hogy annak előírásait feladataim teljesítése során betartom. Mint a (intézmény neve) lelkipásztora/felnőtt korú tagja/munkatársa/önkéntese, akire 18 éven aluli és/vagy sérülékeny felnőtt van bízva, köteles vagyok minden olyan tudomásomra jutott, **bárki által** elkövetett cselekményt, ami a 18 éven aluliak és/vagy sérülékeny felnőttek testi, lelki, érzelmi, erkölcsi fejlődését veszélyezteti vagy az emberi méltóságát sérti, **azonnal jelenteni** az érintett intézmény, vagy aktuális program vezetőjének.

Kelt,202.....

NÉV (Nyomtatott betűvel)	Erkölesi bizonyítvány száma	Aláírás
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

Kérjük, hogy ezt a példányt szíveskedjenek az Érseki Hivatal részére visszaküldeni!